

Spis treści

Przedmowa ... 9

1. Ustalanie zapotrzebowania energetycznego w różnych stanach chorobowych (Danuta Gajewska) ... 11

Wiadomości ogólne ... 11

Całkowita przemiana materii ... 12

Wprowadzenie ... 12

Całkowite zapotrzebowanie energetyczne ludzi chorych ... 15

Wybrane piśmiennictwo ... 20

2. Postępowanie dietetyczne w nadwrażliwościach pokarmowych (Joanna Myszkowska-Ryciak, Ewa Lange) ... 22

Wiadomości ogólne ... 22

Alergie pokarmowe ... 22

Definicja ... 22

Etiologia i patogeneza ... 23

Najczęściej występujące alergenów pokarmowe ... 25

Objawy i powikłania ... 27

Diagnostyka ... 28

Epidemiologia ... 31

Leczenie alergii pokarmowej ... 32

Reakcje pseudoalergiczne ... 36

Wybrane piśmiennictwo ... 36

3. Leczenie dietetyczne nieswoistych stanów zapalnych jelit (Danuta Gajewska) ... 38

Wiadomości ogólne ... 38

Wrzodziejące zapalenie jelita grubego ... 38

Choroba Leśniowskiego-Crohna ... 39

Etiopatogeneza ... 39

Rozpoznanie ... 42

Dietoterapia nieswoistych stanów zapalnych jelit ... 43

Wprowadzenie ... 43

Energia ... 44

Białko ... 45

Tłuszcze ... 45

Błonnik pokarmowy ... 46

Witamina B12 ... 46

Foliany ... 46

Żelazo ... 46

Wapń i witamina D ... 47

Cynk ... 47

Selen ... 47

Laktoza ... 48

Probiotyki i prebiotyki ... 49

Antyoksydanty ... 49

Leczenie żywieniowe jako wsparcie w terapii nieswoistych stanów zapalnych jelit ... 50

Leki stosowane w terapii nieswoistych stanów zapalnych jelit a dieta ... 51

Wybrane piśmiennictwo ... 52

4. Postępowanie dietetyczne u osób z zespołem jelita drażliwego (Dariusz Włodarek) ... 54

Definicja ... 54

Etiopatogeneza ... 54

Objawy kliniczne ... 54

Rola czynników dietetycznych w zespole jelita drażliwego ... 56

Wprowadzenie ... 56

Nietolerancja pokarmowa ... 56

Kawa ... 56

Alkohol ... 57

Substancje słodzące ... 57

Produkty sprzyjające powstawaniu gazów jelitowych ... 58

Nadmierna konsumpcja ... 59

Rola błonnika pokarmowego w terapii zespołu jelita drażliwego ... 59

Probiotyki ... 61

Zalecenia dietetyczne w zespole jelita drażliwego ... 61

Wybrane piśmiennictwo ... 65

5. Zasady postępowania dietetycznego w marskości wątroby (Danuta Gajewska) ... 66

Wiadomości ogólne ... 66

Marskość wątroby ... 66

Podziały ... 67

Etiologia ... 67

Objawy kliniczne ... 67

Zaburzenia metabolizmu w marskości wątroby ... 71

Ocena stanu odżywienia pacjentów z marskością ... 74

Dietoterapia marskości ... 76

Wprowadzenie ... 76

Energia ... 77

Białko ... 78

Tłuszcze ... 79

Węglowodany ... 80

Błonnik pokarmowy ... 80

Witaminy i składniki mineralne ... 80

Płyny ... 83

Żywnienie w marskości niewyrównanej ... 83

Encefalopatia wątrobowa ... 83

Wodobrzusze ... 84

Żylaki przełyku ... 86

Nadciśnienie wrotne ... 86

Żywnienie wspomagające dietoterapię marskości wątroby ... 87

Wybrane piśmiennictwo ... 90

6. Postępowanie dietetyczne w schorzeniach trzustki (Dariusz Włodarek, Joanna Myszkowska-Ryciak) ... 92

Wiadomości ogólne ... 92

Ostre zapalenie trzustki ... 92

Definicja i podział ... 92

Epidemiologia ... 93

Etiologia i patogeneza ... 93

Objawy i powikłania ... 94

Diagnostyka ... 94

Zasady terapii w ostrym zapaleniu trzustki ... 95

Postępowanie dietetyczne ... 95

Przewlekłe zapalenie trzustki ... 99

Definicja i podział ... 99

Epidemiologia ... 100

Etiologia i patogeneza ... 101

Objawy i powikłania ... 102

Diagnostyka ... 103

Zasady terapii przewlekłego zapalenia trzustki ... 104

Wybrane piśmiennictwo ... 107

7. Przewlekła choroba nerek – okres leczenia zachowawczego (Lucyna Kozłowska) ... 109

Definicja, diagnostyka i stadia przewlekłej choroby nerek ... 109

Epidemiologia ... 111

Postępowanie dietetyczne ... 112

Wprowadzenie ... 112

Białko ... 113

Wartość energetyczna diety ... 116

Tłuszcz i węglowodany ... 116

Fosfor ... 117

Wapń ... 118

Potas ... 118

Sód ... 119

Żelazo, cynk, selen ... 120

Witaminy ... 120

Podsumowanie ... 121

Wybrane piśmiennictwo ... 122

8. Przewlekła choroba nerek – okres leczenia nerkozastępczego (Lucyna Kozłowska) ... 124

Formy leczenia nerkozastępczego ... 124

Epidemiologia ... 125

Postępowanie dietetyczne przy hemodializie i dializie otrzewnowej ... 125

Wprowadzenie ... 125

Białko ... 126

Wartość energetyczna diety ... 127

Składniki mineralne i witaminy ... 128

Transplantacja nerki ... 132

Wprowadzenie ... 132

Wartość energetyczna diety ... 133

Białko ... 134

Tłuszcz i węglowodany ... 135

Składniki mineralne ... 136

Witaminy ... 137

Wybrane piśmiennictwo ... 137

9. Postępowanie dietetyczne w chorobach neurodegeneracyjnych ośrodkowego układu nerwowego – choroba Parkinsona i choroba Alzheimera (Dariusz Włodarek) ... 140

Choroba Parkinsona ... 140

Definicja ... 140

Epidemiologia ... 140

Etiologia ... 141

Rozpoznanie ... 141

Objawy i leczenie ... 141

Choroba Alzheimera ... 143

Definicja ... 143

Epidemiologia ... 143

Patogeneza ... 143

Objawy ... 144

Przyczyny spadku masy ciała u osób z chorobą Alzheimera ... 144

Przyczyny spadku masy ciała u osób z chorobą Parkinsona ... 145

Czynniki żywieniowe mające znaczenie w przebiegu choroby Parkinsona i choroby Alzheimera ... 146

Wartość energetyczna diety ... 146

Tłuszcze ... 146

Cholesterol ... 147

Witaminy antyoksydacyjne ... 147

Alkohol i kawa ... 148

Zalecenia żywieniowe ... 149

Wybrane piśmiennictwo ... 153

10. Dietoterapia zespołu metabolicznego (Sa'eed Bawa) ... 155

Definicje i kryteria rozpoznania zespołu metabolicznego ... 155

Epidemiologia ... 159

Patogeneza ... 160

Otyłość wisceralna a insulinooporność ... 160

Dyslipidemia aterogenna w zespole insulinooporności ... 162

Nadciśnienie a dysfunkcja śródbłónka ... 164

Postępowanie dietetyczne w zespole metabolicznym ... 165

Wybrane piśmiennictwo ... 174

11. Dna moczanowa (Lucyna Kozłowska) ... 177

Definicja i epidemiologia ... 177

Etiologia i patogeneza ... 178

Objawy, powikłania i leczenie ... 179

Czynniki dietetyczne jako elementy ryzyka hiperurykemii i dny moczanowej ... 181

Związki purynowe ... 181

Alkohol ... 184

Cukry proste ... 185

Związki fenolowe ... 186

Kwasy tłuszczowe ... 186

Inne czynniki mające wpływ na urykemię ... 187

Redukcja masy ciała ... 187

Wysiłek fizyczny ... 187

Dietoterapia dny moczanowej ... 187

Wybrane piśmiennictwo ... 188

12. Żywnienie w chorobach nowotworowych (Ewa Lange, Sa'eed Bawa) ... 190

Wiadomości ogólne ... 190

Podział i charakterystyka ogólna nowotworów ... 191

Onkogeneza ... 192

Diagnostyka nowotworowa ... 193

Epidemiologia chorób nowotworowych w Polsce ... 194

Anoreksja nowotworowa ... 195

Zaburzenia metaboliczne w chorobach nowotworowych ... 195

Leczenie chorób nowotworowych ... 197

Dietoterapia chorób nowotworowych ... 198

Niedobory składników pokarmowych i suplementacja diety osób z chorobami nowotworowymi ... 206

Profilaktyka wtórna chorób nowotworowych ... 210

Wybrane piśmiennictwo ... 213

13. Zastosowanie indeksu glikemicznego w dietoterapii chorób dietozależnych (Ewa Lange) ... 215

Wiadomości ogólne ... 215

Czynniki wpływające na wysokość indeksu glikemicznego żywności ... 218

Indeks glikemiczny a choroby związane z zaburzeniami gospodarki węglowodanowej i lipidowej ... 221

Wybrane piśmiennictwo ... 226